

SZIESZTA

SZERKESZTI: ÚJSZÁSI ILONA, WERNER KRISZTINA ■ 2006. NOVEMBER 18.

NAPI MELLÉKLETEK

Hétfő A DÉL SPORTJA,

A PÉNZ BESZÉL

Kedd GYÓGY-ÍR

Szerda LÉGYOTT

Csütörtök BIZALMASAN

Péntek DÉLMADÁR

WWW.DELMAGYAR.HU

MA HÚSZ ÉVE HIRDETTEK ELSŐ FOKÚ ÍTÉLETET A NEMZETKÖZI HÍRÚ SZEGEDI TUDÓS ELLENI BÜNTETŐPERBEN

Kelet-európai agyelszívásról írt a The Times

Húsz éve a magyar napi- és hetilapokban címlapsztori volt az úgynevezett hipofízisbotrány. Főszereplője a szegedi nemzetközi hírű tudós, László Ferenc egyetemi tanár volt. Az 1986-ban kirobbant vagy inkább kirobbantott, egyes vélekedések szerint jórészt féltékenységről, irigységről, hatalmi harcról szóló ügyről az akkori kort jócskán megelőző könyv is született és első oldalon foglalkozott vele a tekintélyes The Times is. Mi arra voltunk kíváncsiak, az ügyet hogyan látja ma, éppen húsz évvel az első fokú ítélet kihirdetése után maga az érintett, László Ferenc professzor, aki két évtized után szólalt meg.

Szeged, 1986. november 18. A Csongrád Megyei Bíróság különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás és devizagazdálkodást sértő cselekmények elkövetésében bűnösnek találta és három év, nyolc hónap letöltendő szabadságvesztésre ítélte László Ferenc professzort, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektorhelyettesét, nemzetközi hírű kutató-gyógyító orvost, az endokrin osztály vezetőjét, az egyetem párttitkárát. A bíróság egyúttal négy évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától és másfél millió forint megfizetésére is kötelezte.

A karrier vége

László Ferenc karrierje ezzel és ekkor véget ért. Nevét néhány hónappal korábban még a Cserháti István váratlan halála miatt betöltetlen rektori poszt várományosaként, leendő akadémikusként, a II. számú belgyógyászati klinika szóba jöhető vezetőjeként emlegették. Az 52 éves tudós számára mindez egy csapásra szertefoszlott. Visszavonták egyetemi tanári címét, állását elveszítette, kutatómunkát nem folytathatott, ráadásul a máig elkötelezett baloldali embert kizárták az MSZMP-ből. Az intézet könyvtárába került azzal az egyetem egyik, akkori vezetőjének odavetett mondatával, hogy „Feri, te úgyis nagyon szeretsz olvasni”.

A büntetőeljárás egyébként arról szólt, hogy László Ferenc és munkatársai 11 év alatt engedéllyel vagy anélkül, a szegedi orvosegyetem vezetőinek tudtával vagy annak hiányában mintegy 5000 hipofízist adtak át az olasz Serozo gyógyszeripar képviselőinek növekedési hormonokért és más, a kutatásukban nélkülözhetetlen eszközökért cserébe. Magyarországon a rendszerváltás előtt alig volt ügy, amit akkora érdeklődés kísért vol-

na, mint a hipofízisbotrányt. A televízió és a rádió, a napi- és hetilapok vezető hírként foglalkoztak a nemzetközi hírű kutató ellen indult büntetőeljárással. Kelet-európai agyelszívás címmel elsőoldalas cikket közölt a The Times is. Két szegedi újságíró, Balogh Tamás és Dlusztus Imre könyvet írt „A hipofízis-ügy”-ről.

A napokban elmondta egy magas rangú köztisztviselő, hogy László Ferencet a féltékeny, a László család hatalomkoncentrációjától tartó kollégái „dobták fel”, amihez partnereket találtak az MSZMP és az egészségügy legmagasabb szintjein is. A professzornak, elsősorban szűkebb környezetében, az osztályán, sok híve volt, de egyetemi ellenségeinek, irigyeinek a számát még csak megbecsülni sem lehetett. Az utóbbi és az ellene folytatott eljárás valószínűleg összetartozott.

Ellenségek, vádak, okok

– Az ítélet kihirdetése után ön azt mondta, reméli, egyszer kiderül az igazság. Fia ehhez hozzátette, reméli, nem akkor, amikor már késő lesz. Húsz év telt el. Kiderült az igazság?

– Részben. Akkoriban ezt a pert, az én sztorimat ügyvédi és bírói körökben a koncepciók perék közé sorolták be. Mai napig egyetértek ezzel a meghatározással. Tudom az okokat, és nagy biztonsággal meg tudnám nevezni azokat, akiknek érdekében állt a félreállításom.

– Kérem, beszéljünk előbb az okokról! Az ön pályája meredeken ívelt felfelé, nagyhatalmú ember hírében állt, a tudományos élet és a gyógyítás elismert szereplője volt, ráadásul a későbbi vád alapját megalapozó hipofíziscsere hosszú évek óta folyt, mégis egy büntetőeljárás közepében találta magát.

Az ügyész és a bíró

A Csongrád Megyei Bíróságon Szántó Gábor képviselte a vádat, a bíró Exterde Tibor volt. Mind a ketten visszautasítják, hogy koncepciók per folyt volna László Ferenc ellen. Exterde Tibor, a Csongrád Megyei Bíróság büntető kollégiumának elnöke és Szántó Gábor, a Szegedi Városi Ügyészség vezetője is azt mondta, az iratokban bűncselekményt láttak, senki nem utasította őket arra, hogy mit képviseljenek és milyen döntést hozzanak.

László Ferenc professzor: „sztorimat” ügyvédi és bírói körökben koncepciók pernek nevezték

FOTÓ: SEGESVÁRI CSABA

– A nyolcvanas években az MSZMP egyes vezetői úgy gondolták, a külvilág felé bizonyítani kell, hogy a közélet „tiszt”, a párt semmit nem tussol el. Ha emlékszik, váratlanul előkerültek például a labdarúgást érintő bunda-ügyek, akkortájt robbant ki a felvételi botrány a pesti jogi egyetemen, vagy emléghetem a makói fokhagyma- vagy a meggyagügyet. Én is része lettem a „megtisztulásnak”. Kiadták a kilövési engedélyt rám. Hogy csak egyetlen apró részletet emeljek ki: a nyomozás összefoglalójában az szerepelt, hogy nem érte kár a népgazdaságot, sőt! Mégis vádat emeltek ellenem.

– Professzor úr, kinek, kiknek volt az útjában?

– Sokan tudják... Neveket nem akarok mondani.

– Akkor csak annyit áruljon el: még élnek?

– Többségük igen.

– Az elmúlt húsz év alatt belenéztek az ön szemébe?

– Igen.

– És?

– Nincs és. Ha arra gondol, hogy bocsánatot kértek-e, a válaszom: nem.

– Beszéltem valakivel, aki az ítélet kihirdetése után hallotta, hogy önt a kollégái dobták fel, ők értesítették a rendőrséget arról, hogy egy pesti szállodában a Serozo képviselőivel tárgyalt.

– Na látja, ez is. Hosszasan sorolhatnám a számtalan furcsaságot. Ezekről írtak A hipofízis-ügy című könyvemben, azért egy-kettőt megemlítek. Az ügyben nem helyi, hanem az állambiztonsági hivatalhoz tartozó pesti rendőrök nyomoztak; ügyvédek, Bárándy György és Bába István hiába kezdeményezték tanúk meghallgatását, a bíró az indítványt elutasította.

Nem kellett börtönbe vonulni

– A Balogh–Dlusztus-könyvben olvasható, hogy az egész-

ügy társa egyik vezetője Cserháti István temetésén szűk körben megjegyezte: a rektorválasztásnál Lászlóval már nem kell számolni. Professzor úr, tudja, ki mondta ezt?

– Igen. De ne várja, hogy megnevezem.

– Ön sem akkor, sem most nem tagadta le, hogy elsősorban gyógyszerekért cserébe kivitt az országból ötezer darab hipofízist, viszont folyamatosan azt állította, tudott róla az egyetem vezetése, illetve mindig hozzátette, hogy hasonló ügylet Romániával és Svédországgal is folyt legalán és egy fillér anyagi haszna sem származott az egészéből. Ezeket azonban nem tudta alátámasztani, egyedül maradt.

– Mert a papírok „véletlenül” eltűntek, illetve a románokkal kötött szerződésben patkányok szerepeltek. Mindenki tudta, hogy nem patkány, hanem emberi agyalapi mirigy volt szó, csak akkor nem merete senki leírni, hogy emberi szöveteket veszünk ki a

A 11 éves történet

László Ferenc osztályán 1975-től folytattak kísérleteket növekedési hormon izolálására. Ehhez humán hipofízisre, emberi agyalapi mirigyre volt szükség, amit az egyetem kórbontani intézetéből szereztek be. Azonban a kutatások során az osztályra eljuttatott emberi szerveknek csak egy részét használták fel, nagyobbik része hivatalos engedély nélkül Olaszországba került. Az intézet a hipofízisekért cserébe folyamatosan kapott növekedési hormont tartalmazó készítményeket, laboratóriumi felszereléseket és egyéb, a jól szervezett, színvonalas kutatómunkához szinte nélkülözhetetlen diagnosztikumokat és vegyszereket mintegy kétfélmillió forint értékben. A Gödöllői Humán Orvostudományi Kutató Intézet ugyanazt csinálta, mint László Ferenc, csak büntetlenül.

holttestekből. A hipofízisekért cserébe kapott növekedést serkentő gyógyszerek segítségével törpékből lettek normális testmagasságú emberek, de ez sem volt elég. Számtalan köszönőlevelet tudnék mutatni, a bíróságon ezeket nem vették figyelembe.

– Végül nem kellett börtönbe vonulnia. A Legfelsőbb Bíróság öt hónap múlva részben megváltoztatta az ítéletet, felmentették a sikkasztás vádjától, két év felfüggesztett szabadságvesztésre és 100 ezer forint mellékbüntetésre ítélték. Két évvel később visszakapta egyetemi tanári címét is, de a teljes rehabilitációja elmaradt, az orvosegyetemre nem térhetett vissza.

– A természettudományi kar összehasonlító élettani tanácskékén kaptam állást, tudományos tanácsadóként a közelmúltig foglalkoztattak, illetve a kiskunhalasi és a kiskunmajsai kórházban dolgoztam, illetve dolgozom jelenleg is.

– Egy szegedi professzor, amikor elmondtam neki, hogy ki-ről és miről készülök írni, azt mondta: 1986-ban egy óriási tudóst veszített el a magyar egészségügy. Hozzátette: radiológus feleségét is kicsinálták, aki a röntgenklinika vezetője lehetett volna, ez „csipte” sokak szemét.

– Így van, nemcsak az én karrierem tört ketté, hanem a fel-ségemé és a gyermekeimé is. Látja, ez az, amit nem lehet megbocsátani, ezért mondtam, hogy koncepciók per volt.

– Már két órája beszélgetünk, még csak annyit áruljon el: ön szerint László Ferencről vagy a hipofízisügyről szólt a per?

– Rólam, rólkunk. László Ferencről és a családomról.

OLÁH ZOLTÁN